

Сәкен Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті

**Ветеринария және мал шаруашылығы технологиясы факультетінің 5
курс студенті
Кажнаби Сымбат**

**«SC FOOD» ЖШС-де бұзау трихофитиясын
дауалаудағы препараттардың тиімділігі**

**Жетекшісі: ветеринария ғылымдарының
кандидаты
Жанабаев Асылбек Абдрашидұлы**

**Жұмыстың мақсаты: Ақмола
облысы, Ақкөл ауданы, Азат ауылы
«SC-Food» ЖШС, бұзау
трихофитиясын алдын алу
шараларын ұйымдастырып,
ауырған малдарға қолданылатын
препараттар тиімділігін анықтау**

«SC Food» ЖШС

- Сурет-1 Шаруашылықтың базалар құрылымы

«SC Food» ЖШС мал шаруашылығы саласының сипаттамасы

Кесте-1

Мал топтары	Мал басы		
	2014 ж.	2015 ж.	2016 ж.
Сиырлар	1006	1045	1014
Тайыншалар	349	327	382
Бұқалар	35	35	39
Туылған бұзаулар	681	680	631
Бордақылаудағ ы малдар	275	291	194
Барлығы	2346	2378	2260

Қолданылған препараттар тізімі

- ЛТФ-130 ІҚМ трихофитиясын емдеу және алдын алу үшін қолданатын вакцина. Еккеннен кейін 30 тәулік ішінде спецификалық иммунитет қалыптастырады. Ұзақтығы- 7 жылдан кем емес.
- Кесте 1 - Мүйізді ірі қара малдардың трихофитиясына терапиялық және профилактикалық мақсатта «ЛТФ-130»

Бұзаулардың жасы	Доза
1 айдан 4 айға дейін	5 мл
5 айдан 8 айға дейін	8 мл
8 айдан жоғары	10 мл

- Вакцина «Вермет»
- Жануарлар дематофитозына қарсы лиофилизирленген тірі вакцина.
- Егілген жануарлардв екінші ретте еккенен кейін 25-30 тәулікте жануарда иммунитет пайда болады. Ұзақтығы 12 айдан кем емес. ІҚМ, түйе және қойларға арасына 14 күн салып екі мәрте егеді.
- **Жануарлардың дерматомикозына қарсы « Вермет» вакцинасын қолдану**

Бұзаулардың жасы	Профилактикалық мөлшерде	Емдік мөлшерде
1 айдан 4 айға дейінгі бұзауларға	1,0 мл	2,0мл
4 ай және одан жоғары бұзауларға	2,0 мл	4,0мл

- Вакцина «Поливак ТМ». Жануарлардың терматофитозына қарсы инактивирленген вакцина.
- Иммунобиологиялық емдік препарат.
- Егілген жануарлардв екінші ретте еккенен кейін 20-30 тәулікте жануарда иммунитет пайда болады. Ұзақтығы 12 айдан кем емес.
- **Ірі қара малдардың дерматомикозына қарсы «Поливак – ТМ» инактивтелінген вакцинасының қолданылуы**

Жануар жасы	Профилактикалық дозасы	Емдеу дозасы
1 – 12 айдағы	4мл	8 мл
1 жастан жоғары	8 мл	8 мл

- Ям жақпа майы. Фунгицидты-бактерицидтік препарат. Тері ауруларына қарсы (трихофития, дермати, қышыма т.с.с). Жақпа майды зақымдалған жерге және жара айналасынан 2-4 см жерге шығарып жағады. Қабыршақтардың түсуіне дейін күніне 1-2 рет жағып отырады. Әдетте жаға бастаған күннен 7-70 күнде қабыршақтар түсіп, жаңа түктің шыға бастағанын байқауға болады. Қабыршақтадыңқайтабайда болабастағанын байқасақ ем қайталанады.

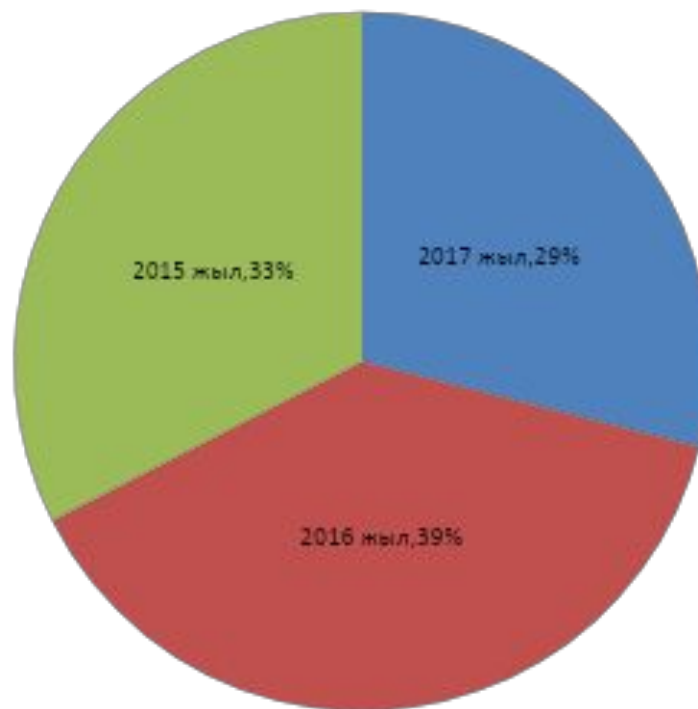
Зерттеу бойынша шаруашылықта бұзаулардың ауруға шалдығу қарқыны

- Микроскопиялық зерттеу
- Кесте-2

№	Жыл				
		Барлық бұзау саны	Зерттелінген бұзау саны	Трихофития қоздырушысы бөлініп алынды	Ауруға шалдығу көрсеткіші (%)
1	2015 наурыз	680	45	11	24,4
2	2016 шілде	631	187	60	32

Шаруашылықтың жалпы трихофития ауруына шалдығуын салыстыра кетсек

1- диаграмма
Шаруашылықта малдардың ауруға шалдығу қарқыны

- Зерттеу жұмыстары 2015- жылы оқу-тәжірбиелік машықтану кезінде басталып, 2016- жылы өндірістік машықтану кезінде жалғастырылды.
- Зерттеуге жазғы жайылымдардан көктемгі туылған бұзаулар алынып, 4 топқа бөлінді.

Зерттеу жұмыстары

№	Зерттелген бұзаулар саны	Бағасы, тг	Дозасы	Нәтижесі
1- топ (ЛТФ-130)	5	400/ 10 мл	8 мл	
2-топ (Вермет)	5	210/ 10 мл	4 мл	
3-топ (Поливак ТМ)	5	310/ 1 ЕД	8 мл	
4- топ (ЯМ)	5	420 тг/ 20 гр		

Бұзауларға вакцина егу

ЖҰМЫСЫ

2- сурет

2015 жылык өктемде тайыншаларды вакциндеу

3- сурет

Жануарлардың терісін өндеу үшін жақпа май дайындау барысында

4- сурет

Қорытынды мен ұсыныстар

- **Қорытынды**
- «SC Food» ЖШС зерттеу жұмыстары бойынша трихофития ауруына қолайлы. Ауру табиғи ошақтық болып қалыптасқан. Негізінен ауруға шалдығу қарқыны жаз айларында байқалады, себебі жазғы мезгілде малдар жайыомдық жағдайға шығады. Сол себепті малға бақылау азайып, еркін бағылады. Аурудың пайда болуының басты себеі- ветеринарлық-санитариялық жағдайлардың толықтай және спалы орындалмауы болып келеді.
- Шаруашылықта 2015-2017 жж аралығында ауру қарқыны барлық мал басын санағанда(ересек малдармен бірге есептегенде) шамаен 1,2% құрайды.
- Ем жұмыстарын жүргізу үшін алынған препараттарға келетін болсақ, «Вермет» вакцинасы экономикалық жағынан тиімді болып келгенімен, ол те 12 айға дейін әсерін береді. Ең қымбат- ЛТФ-130 вакцинасы, бірақ бұл вакцинаның әсері 7 жылға дейін созылады. Осыны ескере кеткен жөн деп ойлаймын. «Поливак ТМ»вакцинасы тек салыстырмалы түрде алынды, себебі бұл вакцина жылқыларға және иттерге арналған болып келеді, бірақ емдік қасиеті ІҚМ-да да нәтижесін көрсетті.

- «Ям» жақпа майы ең тиімсіз әсерін береді, себебі бұл жақпа май тектері сыртына қолданылып, жарақаттанған ошаққа ғана әсер тигізеді, сол себепті бұл препаратты вакцинаға қосыпша ем ретінде қолдану дұрыс болады деп ойлаймын.
- **Ұсыныстар**
- Шаруашылықта ауруды болдырмау үшін, ветеринарлық- санитарлық нормаларға толықтай сүйеніу қажет.
- Шаруашылыққа жаңадан келген малдың барлығын міндетті түрде барлық талаптарды сақтай отырып 30 күндік карантинде ұстау қажет.
- Жыл сайын ЛТФ-130 вакцинасымен жаңатөлдеген малдарды вакцинеу өте маңызды.
- Дератизация жұмыстарын барлық талаптарға сай орындау, себебі кеміргіштер аурудың таралуының ебепкерлері болып келеді.
- Ауру пайда болуын алдыналу немесе уақытылы тоқтатату үшін мал дәрігеріне жылына екі рет трихофитияға клиникалық балау дұмыстарын жүргізіп отыру қажет.
- Мал азығын зертханалық зерттеулерден өткізуге жіберіп отырған дұрыс деп ойлаймын.
- Дезинфекция, дезинсекция, дератизация жұмыстарын уақытылы орындап отыру.